

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
DIREKTORAT ZA KAZNOVALNO PRAVO
IN ČLOVEKOVE PRAVICE

Župančičeva ulica 3, 1000 Ljubljana

T: 01 369 53 42
F: 01 369 57 83
E: gp.mp@gov.si
www.mp.gov.si

URAD VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA KOMUNICIRANJE
Gregorčičeva ulica 25

1000 LJUBLJANA

E-pošta: gp.ukom@gov.si

Številka: 091-30/2015

Datum: 16. 1. 2018

Zadeva: **ZKP, ZIKS-1 – (PREDLAGAM.VLADI.SI) – IZOGIBANJE GLAVNIM
OBRAVNAVAM IN ZAPORNI KAZNI**

Zveza: Predlagam.vladi.si predlog 6807-189

Ministrstvo za pravosodje je prejelo predlog, posredovan preko spletnega portala predlagam.vladi.si, ki se nanaša na izogibanje glavnim obravnavam in zaporni kazni. Predlagatelj ocenjuje, da ni smotrno, če se glavne obravnave prelagajo, ker naslovnik ne želi sprejeti (dvigniti) priporočenega pisma. Osebo bi po njegovi oceni lahko obvestili po navadni ali elektronski poti, kdaj bo obravnava, sicer pa bi jo lahko prisilno privedli na sodišče. Še bolj nesmiselno naj bi bilo, da nekdo, ki je premožen, v nedogled pošilja prošnje za odlog izvršitve kazni.

Uvodoma želimo poudariti, da Ministrstvo za pravosodje ne more podati takšne razlage predpisa iz svoje pristojnosti, ki bi pravno zavezovala druge državne organe ali celo sodišča. Ministrstvo za pravosodje torej v nadaljevanju podaja zgolj neobvezna pojasnila.

Iz prvega predloga (glede izogibanja glavnim obravnavam) je moč sklepati, da se nanaša predvsem na obdolženca, saj ima slednji »interes« za izogibanje glavnim obravnavam. Zakon o kazenskem postopku¹ ločuje med pisanji, ki jih je treba vročiti osebno in ostalimi pisanji. Nekoliko poenostavljeno v prvo skupino spadajo najpomembnejša pisanja (npr. vabilo na glavno obravnavo; če obdolženec nima zagovornika, pa tudi obtožni akt, sodba, odločbe, od katerih teče od vročitve rok za pritožbo itd.; 120. člen ZKP). Takšno pisanje se obdolžencu vroči neposredno. Če ga ni, vročevalec poizve, kdaj in kje bi ga mogel najti, ter mu pusti pismeno sporočilo, naj bo določenega dne ob določeni uri doma ali na delovnem mestu, da bo pisanje sprejel. To sporočilo pusti npr. pri odraslih družinskih članih - če se vroča doma, ali pri osebi, ki

¹ Uradni list RS, št. 32/12 – UPB, 47/13, 87/14, 8/16 – odločba US, 64/16 – odločba US, 65/16 – odločba US in 66/17; v nadaljnjem besedilu: ZKP.

je na delovnem mestu pooblaščen za sprejem pošte – če se vroča na delovnem mestu. Oboji so pisanje dolžni prevzeti. Če vročevalec tudi potem ne najde naslovnika, pisanje lahko vroči odraslim družinskih članom ali osebi, ki je na delovnem mestu pooblaščen za sprejem pošte. Oboji so pisanje dolžni sprejeti.² S tem se šteje, da je vročitev opravljena.

ZKP poleg tega predvideva cel spekter različnih ukrepov, ki se lahko uporabijo za zagotovitev obdolženčeve navzočnosti, za odpravo ponovitvene nevarnosti in za uspešno izvedbo kazenskega postopka. To so: vabilo, privedba, obljuba obdolženca, da ne bo zapustil prebivališča, prepoved približanja določenemu kraju ali osebi, javljanje na policijski postaji, varščina, hišni pripor in pripor. Pri izbiri ukrepa mora sodišče upoštevati tudi načelo sorazmernosti, hkrati mora po uradni dolžnosti paziti, ali še obstajajo pogoji za njegovo uporabo (192. člen ZKP). Tako za privedbo obdolženca velja, da jo lahko odredi sodišče, če je izdan sklep o priporu ali če v redu povabljeni obdolženec ne pride, pa svojega izostanka ne opraviči, ali če mu ni bilo mogoče v redu vročiti vabila ali sodbe, s katero mu je bila izrečena zaporna kazen, iz okoliščin pa je očitno, da se obdolženec vročitvi izmika po tem, ko vsi drugi načini vročanja niso bili uspešni (prvi odstavek 194. člena ZKP). Glede na navedeno štejemo, da je predlog v delu, ki se nanaša na prisilno privedbo, že ustrezno uveljavljen.

V zvezi z obveščanjem po navadni pošti oziroma po elektronski poti (kar je navedeno v predlogu) je treba upoštevati, kakšni so morebitni rezultati kazenskega postopka. V primeru obsodbe namreč obdolženec utрпи zelo hude posledice (lahko ga npr. doleti večletna kazen zapora). Glede na navedeno je treba po eni strani zagotoviti, da se obdolženec dejansko lahko seznaní s procesnim gradivom, kar je predpostavka za pripravo uspešne obrambe oziroma nenazadnje njegova ustavna in konvencijska pravica, po drugi strani pa preprečiti, da se samemu postopku neupravičeno izogiba. Zaradi instančnosti sodnega odločanja je treba zagotoviti tudi, da morebitna obsodilna sodba lahko preneha zaradi pritožbe in druga pravna sredstva. Zato mora biti vročitev opravljena na način, ki omogoča naknadno preverjanje. Kolikor se nekomu pisanje vroči z navadno pošto ali pa po elektronski pošti na »navaden« elektronski naslov, tega ni mogoče zagotoviti.³ V skladu z zapisanim ocenjujemo, da je veljavna ureditev, kot je opisana zgoraj, v tem delu ustrezna.

Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij⁴ odlog izvršitve kazni zapora ureja v 24. členu. Prvi odstavek omenjenega člena določa, da se sme obsojencu, ki je na prostosti, na njegovo prošnjo ali z njegovo privolitvijo na prošnjo ožjih družinskih članov, rejnika ali skrbnika ali na predlog pristojnega centra odložiti izvršitev kazni zapora iz devetih, taksativno določenih razlogov. Ti razlogi so: (1) če obsojenec ni zmožen nastopiti kazni zaradi bolnišničnega zdravljenja, (2) če v obsojenčevi ožji družini kdo umre ali je huje bolan in je nujno potrebna njegova pomoč, (3) če je odložitev potrebna, da bi obsojenec lahko opravil ali dokončal neodložljiva poljska ali sezonska dela ali dela, ki jih je povzročila naravna ali kakšna druga nesreča, pa v njegovi družini ni za delo sposobnih drugih sposobnih članov, (4) če mora opraviti določeno delo, ki ga je začel in bi nastala občutnejša škoda, če ga ne bi opravil, (5) če mora obsojenec končati šolo ali opraviti izpit, za katerega se je pripravljal, (6) če mora poskrbeti za varstvo in vzgojo otrok ali v primerih, ko bi se lahko bistveno poslabšale bivanjske razmere njegove družine (o čemer da mnenje pristojni center, na območju katerega prebiva obsojenčeva družina), (7) če so skupaj z njim obsojeni njegov zakonec oziroma oseba, ki z obsojencem živi v življenjski skupnosti, ki je po

² ZKP predvideva, da se vročitev lahko opravi tudi npr. sosedu ali sodelavcu, ki je pisanje pripravljen sprejeti. Enako velja glede prej omenjenega obvestila o tem, kje in kdaj naj se naslovnik nahaja, da mu bo pisanje vročeno.

³ ZKP sicer dopušča tudi elektronsko vročanje, vendar po varni elektronski poti in v varne elektronske predale (kar je mogoče zagotoviti med »profesionalnimi« udeleženci kazenskega postopka, obdolženca pa seveda ni mogoče prisiliti, da si odpre takšen predal).

⁴ Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 40/09, 9/11 – ZP-1G, 96/12 – ZPIZ-2, 109/12 in 54/15; v nadaljnjem besedilu: ZIKS-1.

predpisih o zakonski zvezi in družinskih razmerjih v pravnih posledicah izenačena z zakonsko zvezo, ali v registrirani istospolnih partnerski skupnosti po zakonu, ki ureja registracijo istospolne partnerske skupnosti, ali drugi člani skupnega gospodinjstva ali že prestajajo kazen in bi bilo ogroženo preživljanje starih, bolnih ali mladoletnih družinskih članov, če bi vsi obsojeni hkrati prestajali kazen zapora, (8) če ima obsojenka otroka, ki še ni star eno leto, ali če je obsojenka noseča in do poroda ni ostalo več kot pet mesecev, ali če ima otroka, ki še ni star dve leti, in zahtevajo posebni zdravstveni, socialni ali drugi razlogi, da sama poskrbi zanj in (9) če je obsojencu potrebna odložitev, da dokonča program zdravljenja odvisnosti, v katerega je vključen in bi njegova prekinitve ogrozila uspešno dokončanje programa, če to predlaga pristojni center.

ZIKS-1 v drugem odstavku trajanje odloga izvršitve kazni zapora tudi časovno omejuje. V primeru bolnišničnega zdravljenja se lahko izvršitev kazni odloži, dokler traja bolnišnično zdravljenje. V primerih iz druge, tretje, četrte in šeste točke se lahko izvršitev kazni odloži največ za tri mesece, v primerih iz pete in sedme točke največ za šest mesecev, v primerih iz osme točke, dokler otrok ne dopolni enega leta oziroma dveh let starosti, v primerih iz devete točke pa največ za dve leti.

ZIKS-1 pa v 25. členu omejuje tudi čas, v katerem lahko obsojenec vloži prošnjo za odložitev izvrševanja kazni zapora, saj določa, da jo je potrebno vložiti v treh dneh po prejemu poziva za nastop kazni. Če nastanejo razlogi za odložitev po prvi do tretji točki prvega odstavka 24. člena pozneje, pa lahko vloži obsojenec prošnjo tudi po tem roku, vendar pred dnevom, ko bi se moral zglasiti na prestajanju kazni.

Iz navedenega jasno izhaja, da je razumevanje predlagatelja, da lahko premožnejše osebe v nedogled pošiljajo prošnje za odlog prestajanja kazni zapora, napačno. Prvič zato, ker vlaganje prošenj za odlog izvršitve kazenskih sankcij ni pogojeno s premoženjskim statusom obsojenca (prošnjo za odlog izvršitve kazni lahko vloži vsak obsojenec, uspešen pa bo pri tem tisti, pri katerem je podan eden izmed taksativno naštetih razlogov za odložitev prestajanja kazni, naštetih v zakonu) in drugič zato, ker zakon omejuje tako trajanje odloga izvrševanja kazni zapora kot tudi čas, v katerem se lahko prošnja poda.

Na podlagi navedenega Ministrstvo za pravosodje ugotavlja, da je posredovan predlog neutemeljen oziroma, da je veljavna ureditev ustrezna.

S spoštovanjem.

mag. Nina KOŽELJ
v.d. generalnega direktorja